

Engelbrekts förskolor

Tjänsteutlåtande
Dnr: 2017-847-1.2.1.
Sid 1 (18)

Handläggare:
Mira Bjerner Malmeling

Till
Engelbrekts förskolor

Tel.076-124 40 89

K

v

a

**litetsredovisning förskola 2017 för
Engelbrekts förskolor**

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	3
Normer och värden.....	5
Enhetsmål.....	6
Utveckling och lärande.....	6
Enhetsmål.....	6
Barns inflytande	7
Enhetsmål.....	10
Förskola och hem	10
Invånarna är delaktiga och har inflytande	10
Enhetsmål.....	10
Samverkan med skolan.....	11
Enhetsmål.....	11
Utvecklingsområden.....	11
Förslag till nämnd / fullmäktige	12
Kvalitetsarbete.....	12
Kvalitetsarbets genomförande	12
Strukturella förutsättningar och organisation	13
Kvalitetsindikatorn	15
Pedagogisk miljö och material	15
Skapande verksamhet och olika uttrycksformer.....	16
Barns språkliga och kommunikativa utveckling	16
Barns matematiska utveckling.....	16
Naturvetenskap och teknik.....	17
Gemensamma insatser	17

Sammanfattande analys

Inom området "Utveckling och lärande" är vår bedömning att vi fortsatt erbjuder en verksamhet av hög kvalitet. Det visar såväl resultatet från förskoleundersökningen som avdelningarnas tertialrapporter och månadsbrev. Årets resultat på förskoleundersökningen visar en nöjdhet på 97%, vilket är en höjning från förra året. Utmaningen ligger fortsatt i att öka och fördjupa likvärdigheten och uppdragsfokus, trots att vi arbetat med det under hela året. I arbetet inom fältet "Utveckling och lärande" ser vi det viktigt att ha medarbetare representerade i förvaltningens olika grupper, satsningar och utbildningar. Detta för att ständigt utvecklas och förstå hur uppdraget förändras med tid samt främja arbetet på stadsdelsnivå.

Inom det matematiska fältet erbjuds det rikliga tillfällena i våra verksamheter för barnen att bli utmanade och intresserade av matematik i alla vardagliga situationer som uppstår. Det finns en medvetenhet om att fokus ska ligga på att fånga upp och utveckla barnens intressen och frågeställningar i förhållande till matematiken i vardagen. Många medarbetare är även medvetna om vikten av att använda sig av korrekta matematiska begrepp och uttryck. Vi ser att material på avdelningarna är sorterade efter färg och form. Ett exempel på matematik i vardagen är följande som är hämtat från en avdelning: *Matematik är ju så mycket mer än siffror, vilket vi kanske inte alltid tänker på. Vi har/ gör aktiviteter varje dag som handlar om matematik. Ett exempel är vattenlek som vi haft, då barnen öser, häller, mäter i olika kärl. "Hur mycket vatten får plats i den lilla koppen? Om jag tar en större vad händer då? Oj det rinner över...!" Idag var det några barn som gjorde en kö för att åka kana och då fick träna begrepp som framför/ bakom. Några andra körde klossar med en sopbil och utforskade hur mycket skräp som fick plats i sopbilen? Det fanns plats för 6 klossar visade det sig och det var ju ett sätt att utforska rymd och mått. Utmaningar som vi lär oss av hela tiden! "Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förståelse för rum, form, läge och riktning och grundläggande egenskaper som mängder, antal, ordning och talbegrepp samt för mätning, tid och förändring". (Lpfö98/16 s.10)*

I de månadsbrev som skrivs och i samtal ser vi att avdelningarna erbjuder barnen aktiviteter där barnens möjlighet att förstå och intressera sig för olika naturvetenskapliga fenomen samt teknik utvecklas. Exempel på det är att många avdelningar hjälper barnen att formulera och prova sina egna hypoteser och fånga deras intressen genom olika praktiska experiment. En avdelning använde sig av några blommor i sitt experimenterande: *Några överblommade tulpaner fick glädja oss några dagar extra genom att vi frös in dem i vatten och gjorde iskonstverk i olika former.*

När vi ställde in ett av dessa iskonstverk i uteförrådet (där det finns ett värmeelement) över en helg, så låg det bara några torra tulpaner kvar på golvet när vi kom på måndagen. Barnen blev förvånade över att allt vatten var borta. De anade att isen hade smält till vatten av värmen, men kunde inte förstå varför det inte fanns något vatten kvar på golvet. Ett barn nämnde ordet "ånga" och samtalet fortsatte då att handla om hur vatten i flytande form går över till gasform.

Skogen är också i detta arbete en stor källa till utforskande och kunskap, och alla enhetens barn går till skogen ca 1 ggn/ vecka. *"Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att urskilja, utforska, dokumentera, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap"* (Lpfö98/16 s.10)

Barnen i Engelbrekts enhet ges möjligheter att utveckla sin språkliga medvetenhet och intresse för språk på olika sätt. Framförallt i den dagliga kommunikationen med såväl medarbetare och andra barn men också genom mer styrda aktiviteter som i temaarbete och olika språkstimulerande appar. Vi har aktiva läsombud i enheten som genom nätverk lägger upp strategier för hur deras kunskap ska komma enhetens samtliga barn till godo. En strategi för att lyckas med det är att varje avdelning har en läsambassadör som har extra kontakt med läsombuden. Deras uppdrag är att sprida den kunskap, energi och de tips som läsombuden förmedlar till dem ut på deras avdelning. Läsombuden och läsambassadörerna har också haft möjlighet att gå på en inspirerande föreläsning i ämnet. Detta har lett till att de på APT:n under höstterminen leder samtal kring läslust utifrån boken "Bilderbokens mångfald och möjligheter". Ett exempel på hur en avdelning med yngre barn (1-3 år) arbetar för att öka intresset och lusten för det skriva språket är med projektorn. De tar foton av en bok och läser den sedan högt med projektorn på. Bilderna kan också vara på i bakgrunden när barnen leker för att utmana och inspirera. De kopierar också utdrag/ händelser/ sekvenser från böcker som barnen intresserar sig för och sätter upp dessa på väggarna i barnens höjd. Flera medarbetare har också gått TAKK under året vilket skapar bättre förutsättningar för samtliga barn att lyckas och utveckla sin språkliga medvetenhet och kommunikationsförmåga. *"Förskolan skall sträva efter att varje barn utvecklar intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa"* (Lpfö98/16 s.10).

Som ett led i arbetet med att alla barn skall erbjudas minst två professionella kulturupplevelser per år gör vi en gemensam satsning som enhetens samtliga barn för uppleva. I år var det en uppskattad barnopera på temat Hans och Greta. Men vi ser och hör att barnen har tagit del av flera professionella kulturupplevelser såsom teaterbesök, bibliotek och museum.

Årets snittvärden på den webbaserade kvalitetsindikatorn visar att enheten ligger på ungefär samma nivåer som 2016 med ett snittvärde på 3,3. Analys av detta finns under avsnittet "Kvalitetsindikatorn".

De senaste åren har vi sett hur likvärdigheten ökat mellan förskolorna och avdelningarna. Men fortfarande är det stora skillnader mellan vissa avdelningar på enheten. Ett sätt för att öka den är genom att vi skapat tydligare riktlinjer för hur de ska arbeta och framförallt följa upp och utveckla sitt arbete genom verktyget planeraren. De gemensamma insatser som gjorts på stadsdelsnivå i form av arbetslagsledarutbildningen, pedagogisk utvecklingstid och plattformen har bidragit mycket i arbetet för likvärdiga förskolor och hur vi styr

verksamheterna.

För att sprida såväl goda exempel som att ta sig an svåra utmaningar skapar vi olika forum att mötas på t.ex. genom pedagogisk utvecklingstid, nätverk, veckomöten, APT:n etc. Dessa hålls av såväl förskollärare med spetskompetens som pedagogisk ledare och ledning.

För att tydliggöra och säkerställa kvalitén i våra verksamheter utifrån de nämndmål och vårt uppdrag som anges i läroplan och skollag, har vi valt att dela in dessa i flera mindre enhetsmål. Syftet har också varit att underlätta för alla medarbetare när de ska skriva arbetsplaner och i uppföljningsarbetet av dessa. Vi följer upp våra förväntade resultat genom avdelningarnas tertialrapport. Att ha en gemensam layout på avdelningarnas dokument skapar bättre förutsättningar för fördjupade diskussioner på nätverk, APT och planeringsdagar. Vi lyfter KF:s mål och nämndmål på APT för att tydliggöra den organisation vi är en del av, vilket vi tror bidrar till en större förståelse för uppdraget och då också möjligheterna att uppfylla de mål vi sätter.

Svårigheten att rekrytera kompetenta förskollärare kvarstår vilket ibland tyvärr kan leda till att kvalitén sjunker temporärt på vissa avdelningar. För att detta inte ska ske har vi valt att enhetens pedagogiska ledare är inne och handleder samt deltar i verksamheten mer frekvent. Vi har dock under detta verksamhetsår inte haft någon avdelning som stått utan förskollärare under en längre period av året.

Normer och värden

Normer och värden är ett stort område i förskolans uppdrag och det formuleras i läroplanen genom att vi i förskolan aktivt och medvetet ska *"påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar och efterhand omfatta dem"* (Lpfö98/16, s.8). Enhetens värdegrund utgår från demokratibegreppet som beskrivs i Lpfö98/16. Demokrati handlar för oss på Engelbrekts enhet om att varje individ ges möjlighet att såväl delta i verksamheten utifrån sina egna förutsättningar som att ges möjlighet att göra sin röst hörd. Verksamheterna ska även ge möjlighet till att uppleva känslan av samhörighet, gemenskap och solidaritet. Alla människors uppfattningar är viktiga. Genom att synliggöra och reflektera över olika perspektiv, uppfattningar, sätt att leva på och olika åsikter tror vi att demokrati och allas lika värde får en mening och tydlighet. *"Allt i vardagen där du kan se och uppleva att andra tänker och gör annorlunda är ett demokratiskt projekt"* (Mara Davoli, Reggio Emilia).

Arbetet med normer och värden ligger till grund i verksamheterna året om men vi har valt tydliggöra det lite extra under höstterminen då det är många nya relationer som ska skapas och gruppkonstellationer formas.

På APT i november kommer vi ha fokus på vårt arbete med likabehandling. Medarbetarna kommer få tid att gå igenom miljöer och material med fokus på likabehandling och inkludering. Genom att genomföra trygghetsvandringar med barnen involveras de. Vårdnadshavarnas synpunkter tas in genom en anonym enkät. Dessa delar bildar underlaget i vårt arbete med likabehandling. Då är såväl barn, vårdnadshavare och medarbetare delaktiga.

Enhetsmål

Utveckling och lärande

I början av rapporten under rubriken *Sammanfattande analys* går det att läsa övergripande om arbetet med måluppfyllelsen inom området *Utveckling och lärande*. Nedan redovisas endast förväntade resultat.

Enhetsmål

Varje barn erbjuds aktiviteter där förståelse och intresse för matematik utvecklas

Förväntat resultat

Varje barn erbjuds möjligheter att utforska och intressera sig för matematik genom leken. Vi hör och ser barnen använda matematiska begrepp i lek och utforskande sammanhang. Resultatet på "Barns matematiska utveckling" uppgår till nivå 3,8 i stadens kvalitetsindikator (WKI).

Förskoleundersökningens resultat för "jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt matematiska tänkande" uppgår till 86%.

Bedömning av måluppfyllelse

Analys kvalitetsredovisning

Genom avdelningarnas uppföljningsverktyg T2:an och planeraren samt deras månadsbrev kan vi se att barnen får ta del av sammanhang, experiment och aktiviteter som utmanar deras matematiska förmåga utvecklas.

WKI visar ett snitt på 3,3 inom området matematik. Analys av detta under avsnittet Kvalitetsindikator.

Förskoleundersökningens resultat på frågan "Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt matematiska tänkande" uppgår till 89% (86% 2016). Variationen mellan förskolorna ligger på 80%-100% nöjdhet. Variationen har ökat något sedan 2016 då den låg på 73-87% nöjdhet, vilket vi behöver arbeta vidare med. Samtidigt har fyra av fem förskolor höjt sig vilket är positivt.

Varje barn erbjuds aktiviteter där förståelse och intresse för naturvetenskap och teknik utvecklas

Förväntat resultat

Varje barn erbjuds möjligheter att utforska naturvetenskap och teknik genom leken. Barnen har ett intresse för naturvetenskap och teknik som visar sig genom att de utforskar, ställer frågor och samtalar kring dessa begrepp. Resultatet på stadens kvalitetsindikator, WKI, uppgår till nivå 3,8 i området "Naturvetenskap

och teknik".

Resultatet från förskoleundersökningens fråga "Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen" uppgår till 86%

Bedömning av måluppfyllelse

Analys kvalitetsredovisning

Avdelningarna använder sig av flera utvärderings- och uppföljningsverktyg såsom T2:an och Planeraren. Genom dessa och månadsbrev ser vi att barnens möjlighet att utveckla sin förståelse och intresse för naturvetenskapliga fenomen och teknik stimuleras genom olika aktiviteter och miljöer.

WKI visar ett snitt på 3,2 inom området naturvetenskap. Analys av detta under avsnittet Kvalitetsindikator.

Förskoleundersökningens resultat på frågan "Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen " uppgår till 96% (90% 2016). Variationen mellan förskolorna är 90-100%. Den har minskat från förra året då den låg på 74-100% nöjdhet.

Varje barn erbjuds aktiviteter där språkutveckling och kommunikation utvecklas

Förväntat resultat

Varje barn erbjuds möjligheter att utforska språk och kommunikation genom leken. Varje barn erbjuds aktiviteter som stimulerar deras språkliga medvetenhet och intresse för skriftspråk och läsande. Resultatet på "Barns språkliga och kommunikativa utveckling" uppgår till nivå 3,8 i stadens kvalitetsindikator, WKI. Förskoleundersökningens resultat rörande barns språkutveckling uppgår till 86%.

Bedömning av måluppfyllelse

Analys kvalitetsredovisning

Avdelningarnas T2:or, Planerare och månadsbrev visar att barnen erbjuds aktiviteter, miljöer och sammanhang som stimulerar deras språkliga medvetenhet.

WKI visar ett snitt på 3,5 inom området språk. Analys av detta under avsnittet Kvalitetsindikator.

Förskoleundersökningens resultat rörande barns språkutveckling uppgår till 90% (89% 2016). Variationen inom enheten har minskat från 75-100% 2016 till 83-100% 2017.

Barns inflytande

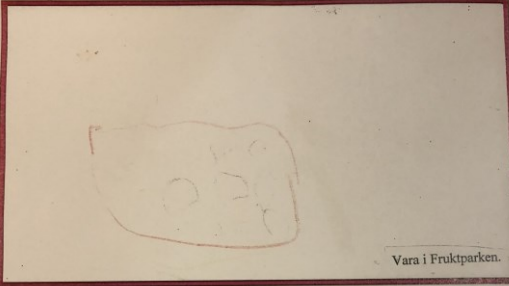
I läroplanen är barns inflytande ett eget avsnitt vilket visar på vikten av att arbeta med det.

Det står att förskolan ska sträva efter att barnen utvecklar sin förmåga att uttrycka tankar, upplevelser och känslor på men också att de får ett reellt inflytande på arbetssätt och innehåll (Lpfö98/16 s.12). På enheten har vi ett aktivt arbete och medvetet förhållningssätt i arbetet med att hjälpa barn att förstå att deras åsikter, tankar och känslor är viktiga och skall respekteras. Detta genom såväl återkommande diskussioner på veckomöten, som utgår från aktuell forskning och läroplan, samt på avdelningarna. Exempelvis använder sig flera avdelningar av reflekterande samlingar/ samtal med barnen där de får träna på att sätta ord på sina upplevelser, erfarenheter, tankar och känslor. Barnen märker då att de vuxna är intresserade av att lyssna på dem och att de är viktiga, men de får även träna på att lyssna på andras erfarenheter och uppfattningar. Medarbetarna har fått en heldagsutbildning i barnkonventionen och vi arbetar med/ utifrån den med såväl barnen som medarbetarna. *"Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöker förstå andras perspektiv"* (Lpfö98/10 s.10). Ett sätt att stödja barnen i deras reflektion över händelser som de får vara med om på förskolan och som var viktiga för dem är genom följande "protokoll"

Vecka: 43 Gabriel

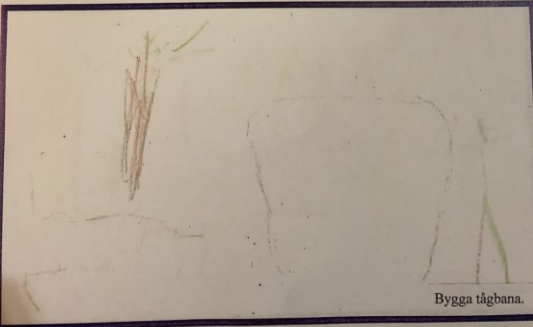
Barnen reflekterar

Vad har varit roligast denna vecka? Vad kommer du ihåg från veckan som gått?
Förskolan skall ge barn möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera, dokumentera och förmedla upplevelser, erfarenheter, idéer och tankegångar med hjälp av ord, konkret material och bild samt estetiska och andra uttrycksformer, Lpfö 98 (rev 16) Skolverket

Vara i Fruktparken.

Vad vill du göra nästa vecka?
Förskolan skall sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed få möjlighet att påverka sin situation, Lpfö 98 (rev 16) Skolverket

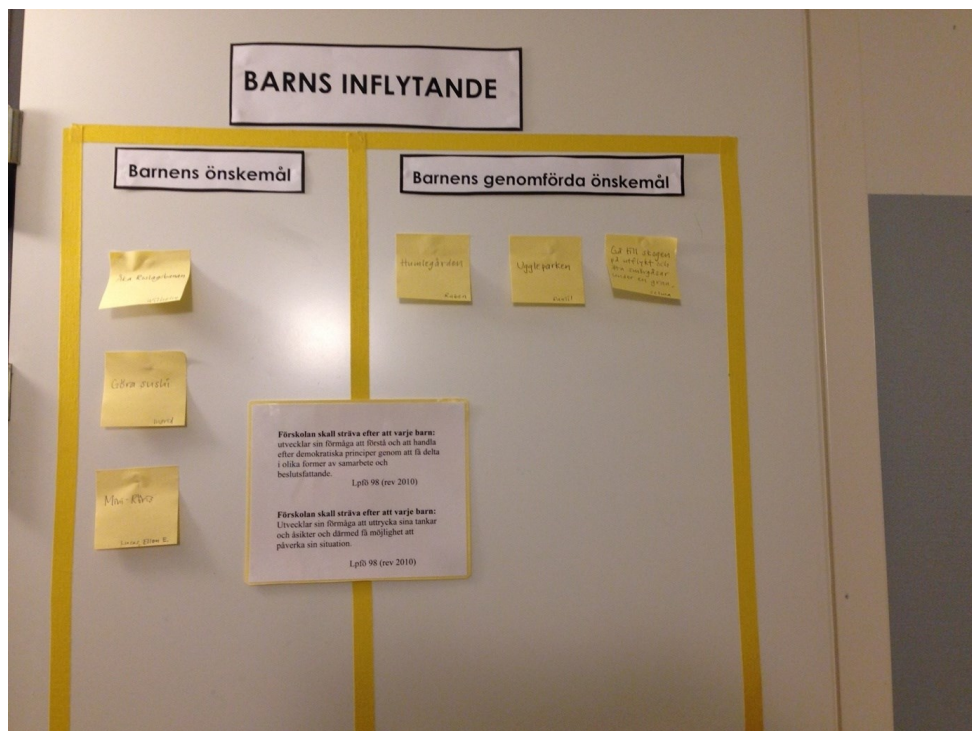
Bygga tågbanan.

Här önskar ett barn att bygga mer med tågbanan. Pedagogerna stödjer och skapar förutsättningar för barnets önskemål nästa vecka och visar på sambandet mellan vad de önskade och vad de gjorde. Som exemplet med tågbanan visar.

Ett annat exempel på barns inflytande i verksamheten är genom att de får uttrycka önskemål om framtida innehåll/ praktiska händelser genom att skriva sin önskan på post-it lappar som sätts upp på en tavla.

När deras önskan är uppfylld flyttas lappen från spalten barnens önskemål till andra spalten barnens genomförda önskemål.

Enhetsmål

Förskola och hem

Nämndmål:

Invånarna är delaktiga och har inflytande

Enhetsmål

Med våra arbetsformer och förhållningsätt medverkar vi till att föräldrar och barn har inflytande

Förväntat resultat

Barn och föräldrar är medvetna om att deras åsikter har betydelse

Vi erbjuder organiserade former för föräldrars inflytande

Verksamheterna genomsyras av enhetens värdegrund

Bedömning av måluppfyllelse

Analys kvalitetsredovisning

Förskoleundersökningens resultat visar att 94% (91% 2016) känner sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten. Detta resultat tolkar vi som att de upplever att deras åsikter har betydelse. 87% (89% 2016) anser att de har möjlighet till delaktighet och inflytande.

För att kunna utnyttja sin rätt till delaktighet och inflytande krävs det kunskap och information om den verksamhet man vill ha inflytande i. Därför är medarbetarnas dagliga bemötande och den information de lämnar vidare den viktigaste faktorn. Avdelningarna skickar ut månadsbrev och sätter upp dokumentationer som föräldrarna kan prata kring med deras barn och på så sätt få större delaktighet i förskolans verksamhet. Ett exempel på hur man skapar möjlighet till delaktighet genom kunskap om verksamhetens uppdrag är genom att låta föräldrar arbeta i workshops på föräldramöten. En avdelning delade in föräldrarna i grupper som fick arbeta med vad språkutveckling och matematisk förmåga innebär. De gjorde mindmaps och pedagogerna märkte hur föräldrarnas engagemang och förståelse för förskolans uppdrag ökade under kvällen. Förskoleundersökningens resultat på frågan om de fått information om förskolans mål och arbetssätt svarade 96% (93% 2016) att de fått det. Enhetens värdegrund är förankrad i verksamheterna.

Enheten har varje termin förskoleråd med föräldrarepresentanter, förskollärare och ledning. På mötet är fokus såväl på att få information från oss som att kunna uttrycka sina egna åsikter och frågor om verksamheten. Avdelningarna bjuder också in till föräldramöte samt utvecklingssamtal minst en gång om året. Dessutom anordnas andra aktiviteter såsom vernissager och föräldrafrukostar.

Samverkan med skolan

I Lpfö98/16 står det att förskolan och skolan inför övergången ska samverka genom att utbyta kunskaper, erfarenheter och information för att skapa sammanhang. För att lyckas med detta har vi valt en kontaktperson hos oss som blir en länk till skolan och underlättar för samtliga parter. Vi upplever att det fallit väl ut då det inte var lika stor frustration och förvirring kring samarbetet som vi sett tidigare år. Förskollärarna har skrivit ett dokument som lämnats till mottagande skola där det står beskrivet vad barnen på gruppnivå erbjudits för verksamhet. Enhetens förskollärare deltar också i de nätverk som arrangeras för att främja samarbetet mellan förskola och skola. Vi följer de gemensamma dokument som finns på stadsdelen inför övergången mellan förskola och skola,

Enhetsmål

Utvecklingsområden

Utvecklingsområden 2018:

**Ökad likvärdighet mellan förskolorna med fokus på uppdraget/ Operativa visionen/
Östermalms pedagogiska plattform**

Engelbrekt och Gärdet bildar en gemensam enhet i januari 2018. Det stora övergripande utvecklingsområdet kommer vara den gemensamma organisationen. Vi har som mål att skapa en robust organisation med fokus på uppdraget. Enhetens måluppfyllelse och arbete ska inte vara beroende av enskilda medarbetares kunskap, kompetens och engagemang utan det ska finnas inbyggt i strukturen. För att lyckas med detta behöver vi frigöra mycket tid för samtal, reflektion, möten och eftertanke under året. Utöver det har vi valt tre utvecklingsområden.

- **Pedagogisk dokumentation för fördjupad reflektion tillsammans med barnen.**

Åtgärd:

- Veckoreflektion prioriteras. Reflektionen är ett underlag för kommande veckas planering
- Utbildning tillsammans med platsansvariga och Per Bernemyr genom nätverk
- Platsansvariga leder förskollärarmöten med fokus på observation och dokumentation
- Arbetet med Projektpärm/ Dokumentationspärm/ Planeraren fördjupas
- Formulera vad PU-tiden ska innehålla samt formulera
- Formulera begreppet undervisning
- Nätverk förskollärare och barnskötare

- **Utveckla barnens lärmiljöer ute och inomhus**

Åtgärd:

- Formulera vad en ”basmiljö” ska innehålla för de yngsta och äldsta barnen.
- Formulera ställningstaganden för vad ateljéerna ska innehålla
- Formulera ställningstaganden för vad bygg-och konstruktions miljöerna ska innehålla

- **Digitalisering i förskolan, IKT**

Åtgärd:

- Fungerande och lättillgänglig teknik för barnen. Vi gör en inventering av vad som finns och vad som behöver kompletteras.
- Analog och digital programmering tillsammans med barnen.

Förslag till nämnd / fullmäktige

Kvalitetsarbete

Kvalitetsarbetes genomförande

Kvalitetsredovisningen upprättas utifrån:

Medarbetarnas egna analyser och uppföljningar av deras verksamhet såsom temaarbeten, pedagogisk dokumentation, utvecklingssamtal, observationer och gemensamma reflektioner. Dessa i sin tur ligger till grund för det fortsatta arbetet och diskussioner.

Tertialrapport 2: Varje avdelning skrev, utifrån förskolans gemensamma dokument, en uppföljning av avdelningsarbetet utifrån enhetsmål, förväntat resultat och arbetsätt i VP och avdelningens arbetsplan. Uppföljningsdokumentet lämnades in till ledning som underlag till enhetens T2:a.

Förskoleundersökningen: Varje avdelning har analyserade sitt resultat. Samtliga avdelningar har sedan lyft sitt resultat på föräldramötet och lämnat utrymme för diskussion kring detta. Ledningen analyserar resultatet på enhetsnivå.

Likabehandlingsplan/ plan mot kränkande behandling: Avdelningarna har gjort en kartläggning på avdelningen utifrån en gemensam checklista. För att involvera barnen har de också genomfört någon form av trygghetsvandring med dem. I vårt likabehandlingsarbete ger vi också föräldrar möjlighet att anonymt besvara en enkät utifrån diskrimineringslagen, detta blir ett stöd i vårt kartlägningsarbete.

WKI: Alla avdelningar gör WKI 2ggr/år. En gång i maj och den andra gången i november. Resultatet från dessa analyseras.

I Förskoleråden har föräldrarepresentanterna fått möjlighet att framföra avdelningens föräldrars åsikter, frågor och feedback då det gäller lite mer övergripande frågor. De har även fått aktuell information från ledningen.

Enhetens pedagogiska ledare och förskolechef följer upp avdelningsbesök/ reflektioner, nätverk och aktiviteter de varit delaktiga i under året och vad som framkommit under dessa. Detta används också i denna utvärdering av kvalitén.

Strukturella förutsättningar och organisation

Enhetens förskolor

Engelbrekts förskolor är en kommunal förskoleenhet inom Östermalms stadsdelsförvaltning. Villagatan och Ruddammen ligger i fristående kulturmärkta fastigheter. Övriga två, Lärkstaden och Bigarrågården inryms i flerbostadshus. Alla förskolor har tillgång till gårdar för utevistelse och gårdarna varierar i storlek. Enheten har minskat från fem till fyra förskolor under året då vi avvecklat Körsbärets förskola på grund av uppsägning av kontrakt.

Antalet anställda i enheten är ca 51 medarbetare med pedagogiskt uppdrag. 271 barn är inskrivna i våra verksamheter.

År	2015	2016	2017
Antal barn	ca 300	ca 300	ca 271
Andel förskollärare	34%	40%	37,3%
Barn/ personal	4,9 st	4,5 st	4,7 st
Barn/ grupp	16,2 st	15,5 st	16,9
Andel barn och personal med annat modersmål	93 st	84 st	69 st
Antal språk	31	24	24

Öppna förskola

Öppna förskolan vänder sig till barn som inte är inskrivna i förskolan, barnens föräldrar eller annan vuxen följer med dem. Antal besök under 2017 beräknas hamna på omkring 12 000. På grund av säkerhet/ brand/ trivsel skäl kan plats inte alltid erbjudas till alla som vill delta. Vissa av tiderna är åldersindelade. Många av besökarna är flerspråkiga och pedagogerna behärskar svenska/ engelska/ spanska.

Verksamheten erbjuder en pedagogisk gruppverksamhet där kunskap, stöd, glädje, stimulans och gemenskap genomsyrar atmosfären. Många nya kontakter mellan föräldrar etableras här. Öppna förskolan utgår från barnens behov och drivs av två barnskötare som båda besitter en lång och gedigen erfarenhet. Gemensam sångstund är en planerad aktivitet vid varje gruppstillfälle. Pyssel erbjuds för de som önskar till exempel gipsavtryck, trummor och färgtryck på canvastavlor. Traditioner uppmärksammas också.

Öppna förskolan anordnar kontinuerligt första hjälpen kurs på kvällstid för föräldrar. Två-tre gånger per termin erbjuds spädbarnsmassage under en period av fem veckor. Under 2017 samarbetade öppna förskolan med BVC och tog emot besök av föräldragrupper. Vid ett par tillfällen har sångstund på engelska förekommit.

Öppna förskolans medarbetare är en del av enhetens övriga verksamhet och medverkar på planeringsdagar, APT och föreläsningar tillsammans med övrig personal. De deltar även i nätverk med andra öppna förskolor för att utveckla verksamheten. Öppna förskolan tar även emot studiebesök.

Ledning

Organisationen inom Engelbrekts enhet har förändrats under året. Under januari till augusti bestod ledningsgruppen av förskolechef och biträdande förskolechef. Enhetens pedagogiska ledare och administratör har ett tätt samarbete med ledningen. I september avslutade förskolechefen sitt uppdrag på enheten och biträdande förskolechef är tillförordnad året ut.

Enheten har en utvecklingsgrupp för övergripande enhets- och utvecklingsfrågor. Gruppen består av ledning, pedagogisk ledare samt en platsansvarig från samtliga förskolor. Det pedagogiska utvecklingsarbetet inom enheten leds dessutom av varje avdelnings förskollärare.

Kvalitetsindikatorn

Inom enheten har samtliga avdelningar fyllt i WKI två gånger under 2017. En gång i maj och en i oktober. Verktuget WKI upplevs som positivt och leder ofta till utvecklande reflektioner och samtal i arbetslagen. Det är bra att resultaten sparas och att det finns stöd på fördjupningar och förslag på utvecklande åtgärder.

Vid tillfället i maj när WKI gjordes var det två avdelningar som lade sig på en 2:a på grund av att de inte arbetat aktivt med barnkonventionen i relation till de olika områdena. Vi kan se att den utbildningsinsats vi gjorde på planeringsdagen nu har landat hos medarbetarna vilket resulterat i att de den sista tiden bedrivit ett aktivt arbete och diskussioner kring barnkonventionen och därmed kunnat höja sig till en 3:a.

Jämfört med 2016 kan vi se att vi ligger på ungefär samma nivåer. Inom två områden, matematik och språk har vi höjt oss. Inom området Skapande har vi däremot sjunkit något. Pedagogisk miljö och naturvetenskap/ teknik ligger på samma genomsnitt som 2016. Det som är positivt som skrevs ovan att variationen minskat mellan avdelningarna.

Flera avdelningar har lyft arbetet med att dela in barnen i mindre grupper som en framgångsfaktor men även verktuget Planeraren nämns som ett positivt och utvecklande inslag. Inom utvecklande åtgärder nämns bland annat vikten av att utveckla samsyn i arbetslagen kring begreppen och hur man ska arbeta samt frågetecken kring IKT/ multimedia.

Fortsatt görs samma analys av resultatet som förra året. Vi ser att det är en ökad kunskap hos medarbetarna som ligger bakom att vi inte når upp till enhetens mål som är 3,8 på samtliga områden. Därav är det något positivt, men självklart skall vi fortsätta våra långsiktiga mål att öka resultaten till nästa år. Resultaten är också för "svajiga" vilket tyder på att många fortfarande arbetar för att erövra begreppen och dess innebörder. Utvecklingsprocesser som handlar om kunskap och lärande är komplexa hos såväl barn och vuxna, därav måste det få ta tid.

Pedagogisk miljö och material

Genomsnitt	Variation
3,3	3-5

Kommentar och analys:

Om man jämför med resultaten från 2016 kan vi se att genomsnittet på 3,3 är detsamma. Däremot har variationen mellan avdelningarna minskat från 2-5 2016 till 3-5 2017. Det positiva är att alla avdelningar kommit upp till den grundläggande nivån som krävs för att uppnå läroplanens krav.

Jag gör bedömningen att medarbetarnas kunskap om miljöns och materialens påverkan på barnens möjligheter att utvecklas är stor inom enheten. Däremot ser vi att flera avdelningar har svårt att utveckla och skapa inspirerande miljöer i praktiken. Vi för aktiva diskussioner

om vad som kännetecknar stimulerande och tillgängliga miljöer samt på vilket sätt barnen kan vara med och påverka dess utformning. Att utveckla våra pedagogiska miljöer kommer vara ett utvecklingsområde 2017 och vi ska då formulera ställningstaganden till basmiljöer som skall finnas på samtliga avdelningar.

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

Genomsnitt	Variation
3,3	3-4

Kommentar och analys:

Om man jämför med resultaten från 2016 kan vi se att genomsnittet har sjunkit från 3,6 till 3,3 i år. Variationen har minskat från 3-5 till 3-4. Alltså är det ingen avdelning som i dagsläget har lagt sig på den högsta nivån heltäckande. Detta leder också till att snittet sjunkit. Det positiva är att alla avdelningar ligger som lägst på nivån grundläggande. Enhetens medarbetare har överlag en stor medvetenhet om hur viktigt det är att barnen får möjlighet skapa och uttrycka sig på olika sätt. Däremot är det inte alltid lika lätt att omsätta i praktiken. För att öka genomsnittet behöver vi ha fokus på mer praktiska nätverk där medarbetarna får testa, utforska och leka med olika material för att sedan kunna möta barnen på ett inspirerande sätt.

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

Genomsnitt	Variation
3,5	3-5
3,2 (T2 2017)	2-5 (T2 2017)
3,4 (Kval.red 2016)	3-4 (kval.red 2017)

Kommentar och analys:

I T2:an 2017 låg snittet på 3,2 med en variation på 2-5. Alltså har vi höjt både resultatet och minskat variationen mellan avdelningarna sedan maj. Den enskilt största faktorn till höjningen bedömer vi är den satsning vi gjorde på utbildning i barnkonventionen.

Jämfört med kvalitetsredovisningen 2016 som visade ett genomsnittresultat på 3,4 har vi även i relation till det höjt oss något. För att komma vidare i utvecklingen har vi bland annat satsat på läsombuden som leder diskussioner kring vikten av sagoläsning och böcker på våra APT:n. Detta tror vi kommer bidra till ökade resultat över tid. Även satsningen vi gör 2018 på pedagogisk dokumentation tillsammans med barnen kommer bidra.

Barns matematiska utveckling

Genomsnitt	Variation
3,3	3-5
3,2 (T2 2017)	2-4 (T2 2017)
3,1 (kval.red 2016)	2-4 (kval.red 2016)

Kommentar och analys:

Variationen mellan avdelningarna inom området "Barns matematiska utveckling" har minskat sedan maj. Den enskilt största faktorn till att variationen minskat bedömer vi är den satsning vi gjorde på utbildning i barnkonventionen. Vi har även gjort en marginell höjning på genomsnittsvärdet vilket beror på att ingen avdelning längre ligger på nivå 2.

Vi har höjt oss marginellt inom området matematik vilket visar att vi är på rätt väg. Vetskapen om att matematik är så mycket mer än att räkna barn och frukter ökar.

För att komma vidare i utvecklingen görs bedömningen att satsningen vi gör 2018 på pedagogisk dokumentation tillsammans med barnen kommer bidra.

Naturvetenskap och teknik

Genomsnitt	Variation
3,2	3-4
3,5 (T2 2017)	2-5 (T2 2017)
3,2 (kval.red 2016)	2-4 (kval.red 2016)

Kommentar och analys:

Inom området naturvetenskap och teknik har resultatet sjunkit sedan maj månad och ligger på samma nivå som 2016. Däremot har variationen mellan avdelningarna sjunkit. Den enskilt största faktorn till det bedömer vi är den satsning vi gjorde på utbildning i barnkonventionen.

För att komma vidare i utvecklingen görs bedömningen att satsningen vi gör 2018 på pedagogisk dokumentation tillsammans med barnen kommer bidra.

Gemensamma insatser

Under verksamhetsåret har fokusområdet "En lärande kultur med uppdraget i fokus" fortsatt att genomsyra våra verksamhetsinsatser. Våra fyra utvecklingsområden har varit att öka likvärdigheten inom området utveckling och lärande, uppdragsfokus, pedagogisk utvecklingstid och kemikaliesmarta förskolor.

När det kommer till att öka likvärdigheten inom området utveckling och lärande har vi gjort flera insatser. Arbetslagsledarutbildningen är en stor satsning som snart enhetens samtliga förskollärare har genomfört. De som gått utbildningen är mycket nöjda och våra uppföljningar visa att de har fått verktyg för att leda, utveckla och utvärdera processer såväl med kollegorna som barnen. Verktuget Planeraren, som handlar om pedagogisk dokumentation, har fördjupats genom regelbundna möten för kollegial lärande, vilket också skapar gemensamma förutsättningar och leder arbetet på avdelningarna framåt.

Implementeringen av Östermalms pedagogisk plattform är en annan faktor som vi gör bedömningen på sikt kommer öka likvärdigheten inom lärande och utveckling eftersom vi arbetar aktivt med barnsyn, kunskapssyn och lärmiljöer utifrån den. Som en del i implementeringsprocessen har medarbetarna bland annat läst "Uppföljning, utveckling och utvärdering" från Skolverket, vi har haft litteraturseminarium utifrån boken "Pedagogiska miljöer i tanke och handling" och flertalet nätverk på temat plattformen. Enhetens pedagogisk ledare har också handlett arbetslag och varit ute på avdelningarna som har behov av extra

stöd/ utmaningar. Samtliga medarbetare på enheten har även fått en heldagsutbildning i barnkonventionen. Utbildningen var såväl teoretisk som praktisk och konkret. Utifrån ovanstående satsningar anser vi även att uppdragsfokus ökat. Pedagogisk utvecklingstid har betytt mycket för såväl uppdragsfokus som likvärdigheten.

Flera medarbetare har gått utbildning i TAKK vilket skapar bättre förutsättningar för samtliga barn att lyckas utveckla sin språkliga medvetenhet och kommunikationsförmåga.

Kemikaliarbetet har under året fortskridit främst genom nya inköp och ökad medvetenhet. Vi har även haft uppföljningar med förvaltningens ansvariga pedagogiska ledare.

Överlag anser vi oss ha lyckats hålla en röd tråd i det utvecklingsarbete som bedrivits och därmed lyckats fördjupa arbetet.